

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Sumarul :

- M. EMINESCU. — Replici. — Blonda (poezii).
Z. BÎRSAN. — Florica (schiță).
ST. O. IOSIF. — Spre primăvară (poezie).
ION SCURTU. — Din copilăria lui Eminescu
D. ANGHEL. — Cîntecul semințelor.
VERLAINE. — În codru. — Nu este așa?...
NATALIA NEGRU. — Ce dor mai am acum (poezie).
RED. — Informațiuni literare și artistice. — Răspunsuri

REDAȚIA :
Calea Victoriei, No. 56
(Hotel Imperial)

ADMINISTRAȚIA :
Strada Regală, No. 6
(Hotel Union)

BUCUREȘTI

Abonamentul 10 lei pe an || Numărul 20 bani

Volumele I și II din

Se găsește de vânzare broșate, a 5 lei
fiecare la ADMINISTRAȚIE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

România Pitorească

DE

A. VLĂHUȚĂ

Lei 3,50

Alb și Negru

DE

ION GORUN

PREȚUL: 3 LEI

POEZII

DE

MARIA CUNȚAN

1 Leu.

De vânzare la librăria Alcaley.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția : Hotel Imperial 21
Administrația : Str. Regală, 6
BUCUREȘTI

SUB DIRECȚIA UNUI COMITET

ABONAMENTUL
10 Lei pe an

REPLICI

POETUL :

Tu ești o undă, eă sunt o zare,
Eă sunt un flutur, tu ești o floare
Tu ești o noapte, eă sunt o stea,
Iubita mea.

BCU Cluj / City Library Cluj

IUBITA :

Tu ești o zină, eă sunt un soare,
Eă sunt ostrovul, tu ești o mare;
Eă sunt un templu, tu ești un zeă
Iubitul meă.

Tu ești un rege, eă sunt regină
Eă sunt un caos, tu o lumină,
Eă sunt o harpă muiată 'n vînt,
Tu ești un cînt.

POETUL :

Tu ești o frunte, eă sunt o stemă,
Eă sunt un geniă, tu o problemă:
Privesc în ochii-ți să te ghicesc
Și te iubesc.

BLONDA

(DE CE SĂ MORI TU?)

Tu nu ești frumoasă, Marta, însă capul tău cel blond
Cind se lasă cu dulceață, peste pieptu-ți ce suspină,
Tu îmi pari a fi un înger, ce se plinge pe-o ruină
Orî o lună gînditoare pe un nour vagabond.

Ast-fel treci și tu prin lume... ca un basmu de proroc,
Ești săracă dar bogată, ești măhnită dar senină!
Ce să plîngi? De ce să mori tu? Ce poți oare fi de vină
Dacă fața-ți e urită, pe cînd anii-ți sunt de foc.

Șterge-ți ochii, blondă Marta, ochii-ți negri, două stele,
Sunt profunzi ca vecinicia, mare ca sufletu-ți lin:
O, nu știi cit e de dulce, de duios și de divin
De-a se pierde'n ochii-aceștia, înnecați în lacrimi grele.

O surizi, surizi odată. Să te pot vedea... [o sintă],
O martiră ce suride printr'al lunei dor și chin,
Pe cînd ochiul ei cel dulce și de lacrimi încă plin
Se ridică pentru-o rugă cătră bolta instelată.

Ai suris?!.. O, ești frumoasă... ești un înger... ești un vis
Și mă tem privind la tine... căci ți-o jur: nu m'aș mira
Dac'a-i prinde aripă albe și la ceruri ai sbura
Privind lumea cea profană cum se pierde în abis.

FLORICA

Mila și adevărul să nu te părăsească.
Leagă-le în jurul gitului tău :
Scrie-le pe tabla inimii tale !

Solomon (Scriptura).

Ehei, ce mai pui de Romîn era și moș Negură săracu ! Dumnezeuŭ să-l odihnească ! Uite, de cînd l'a băgat în pămînt par'c'a rămas satul pustiu ca o biserică după ce i-ai dărîma altarul. Cuib de bunătate era omul ăsta pentru ai lui și leagăn de înțelepciune cînd era vorba să ridice glasul în vre-o adunare pentru binele obștei. Cînd începea să vorbească, par'că cetia dintr'o carte și toți l'ascultau cu dragoste, căci vorba lui era vorbă cu miez și ce le spunea moș Negură, le mergea la suflet. Par'că li-se ridica o ceață de pe ochi și cu cît vorbea, cu atît îl înțelegeau mai bine, iar cînd bătrînul își ridica capul lui alb și privia peste toți zicînd :

«Nu-î așa, oameni buni?!» din gurile tuturorora eșiau lung și greu vorbele :

«Așa... așa !...»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și-apoi a și avut o înmormîntare cum rar s'a mai pomenit pe la noi. Se strînsese tot satul, și cum să nu se strîngă, că nu era om, căruia moș Negură să nu-î fi făcut un bine cu vorba, ori cu fapta. Cînd venia treaba la vre-o judecată, la ușa cui era să bați și bătea și ți se deschidea și eșiai din casa lui luminat. A doua zi pleca la oraș liniștit și ți aduceai în corn de capră pe judecători cu cite-o vorbă de ale bătrînului. Oamenii cu carte și ăia dela judecată, tociți prin școlî, ce să zică, dar n'au trăit și n'au văzut cite a văzut și a trăit moș Negură, și... iaca pricina !

Cînd era vorba de fapte, apoi nu era sărac care să ți iasă cu mina goală din curte, și cînd avea ceva cu prisos se împărțeau și vecinii căci așa era făcut moș Negură, să nu se poata bucura singur de ce are. El scia una ; «dacă dai și Dumnezeuŭ îți dă», și iată de ce-și făcea pomană cu toată lumea.

Și așa cum vă spuneam, l'au dus la groapă jelit de toate rudele și nu știu dac'ași greși cînd ași spune, că mai tot satul era rudă cu moș Negură. Avea nouă copii, oameni cu case și cu rostul lor, apoi dela ăști nouă copii gîndiți-vă la pusderia de nepoți, unii mai mititei, alții flăcăi în toată firea, ori fete bune de măritat, mai puneți că era nașul la o sumedenie de oameni și afară de ăștia și o mulțime de alte rude mai de pe de laturî.

Și-apoi cînd era vorba să facă bine, se scula moș Negură și în puterea nopții.

Odată într'o noapte posomorită de toamnă înainte de cîntătorii dinspre ziuă, tocmai cînd să se întoarcă pe partea cea-l'altă, numai ce se trezește bătrînul cu niște bubuituri vrășmașe la porțița dinspre uliță. «Ce să fie?...» Se scoală fără să se supere și cînd pune piciorul în curte, aude pe cine-va strigînd :

«Nu mă lăsa, moș Negură, că'mi moare copila și-i nebotezată sărăcuța..., nu mă lăsa».

«Așteaptă-mă că viu acușica», îi răspunse bătrînul cu un ton îngrijat și dădu buzna în casă, își trînti o ghebă pe umeri, își trase cismele și c'o căciulă pusă a vrajbă porni cu lelea Floarea și nu se opriră pînă la ușa popii. Il sculară din somn și după ce-î ceti copilei, o cuminecă, dar cînd era gata s'o boteze, o întrebă popa pe Floarea :

«Floareo, dar cum să-î punem numele?».

«Apoi cum o vrea Sf. Voastră».

«Dar ce să mai socotiți... Floarea să-î zicem — adause moș Negură — căci ce-î mai frumos, decît ea fata să-î poarte numele mă-sii».

— «Bine zici» adause popa, și-o scufundă de trei ori în apă rece.

Și așa a botezat'o pe Florica.

Și-acum, vedeți, Dumnezeu cum a adus lucrurile. Florica n'a murit, pe semne că nu-î era scris să moară, său poate n'a luat'o Dumnezeu înadins, ca să aibă moș Negură un toiag la bătrînețe.

Și chiar așa s'a întîmplat. Cînd era Florica de vr'o zece ani moș Negură ajunsese slab și neputincios și simția el c'ar avea nevoie de cine-va să-î mai deretice prin casă, să-î mai aducă la nevoie vr'un ulcior de apă, sau să-î mai ațite focul în vatră. Băeții lui cu dragă inimă ar fi vrut să-î dea vr'un nepoțel ori vre-o nepoțică, dar de cite-ori venea vre-unul, moș Negură îl trimitea acasă zicîndu-î : «Du-te mă și lucrează la tat'tău, dă-î mîna de ajutor, c'asa-î frumos și-așa-î îi place lui Dumnezeu...»

Lelea Floarea, care era vecină cu moș Negură își ducea și ea traiul cum da Dumnezeu, într'o colibă dărăpănată, acoperită cu pae, cari se înegriseră de ploii și de vinturi. Dar dela o vreme, văzînd, că-î crește fetița și mine poimine va trebui s'o scoată la horă, — căci de, dacă trăești trebuie să te ții rînd cu lumea — începu să fie chinuită de viitorul Florichii și se tot bătea cu gîndurile, ce să facă și pe ce cale s'apuce?

Bărbatu-său îi murise de mult.

Intr'o Duminică, nu știu cum s'a dat la vorbă cu lelea Marița, o

femeie chipeșe și bine făcută, care venise mai an din țară și ridicasese o casă de piatră de țî-era mai mare dragul să te uiți la ea. Ba cum e pe-acolo, ba ce e pe acolo și lelea Floarea, cam lacomă după bani, ca tot omul sărac, se hotărăște s'o pornească în țară.

Se învoi cu moș Negură să-î lase pe Florica pentru vre-un an doi, și moșneagu cum și-așa avea nevoie de cine-va, primi bucuros.

A trecut un an și mai bine dela plecarea lelii Floarei și toate mergeaștrună; moș Negură își ducea cum putea bătrînețele cu Florica, se mai certaș și ear se împăcaș, știș cum se pătește de obiceiș cu copiiș, ear lelea Floarea scria din țară din cînd în cînd citeo carte în care își mai da sufletul cătră Florica. Atîta odor de fată avea și ea și cînd te umple dorul, de ai fi peste lume, că tot nu te lasă până nu scrii o vorbă la ai tăi.

* * *

Aș trecut apoi opt ani, fără ca lelea Floarea să mai dea un semn de vieată. Se băgase ca în pămînt și de geaba întreba biata Florica pe toș cîș veniau din țară, în zadar îi întreba despre mă-sa, că unul nu putea să-î spue o vorbă.

La început moș Negură, creștinul lui Dumnezeu și om bun la suflet, incerca chip și fel s'o înbușeze să-î spue ba una ba alta, ca doar doar s'o liniști biata copilă. Dar la urma urmei nici moș Negură nu știa ce să fie cu lelea Floarea, căci de, tăcerea asta, nu-i prea mirosia lui a lucru curat. Iș făcea curajul bătrînul și s'ameșia și el cu fel de fel de gînduri, dar tot nu putea săși dea părerea, cam ce-ar fi putut să se întîmple.

Fierbea satul și toș se întrebaș, ce s'o fi făcut muerea de nu mai dă pe-acasă. Unii o jeluiaș, alșii o cleveteaș. Pe la hore și pe la șezători nu se mai vorbea de cît de asta. De se întilniaș două femei, numai ce începeaș :

«Auzita-î soro?... Să-șî părăsească ea comoara de fată și să plece așa în lume par'că n'ar mai avea rușine nici de oameni, nici de Dumnezeu, zău așa».

Cea-l'altă dădea din cap și într'un tîrziș, cînd tocmai sta să plece ngîna cu mîna la gură :

«Hei surată... păcate..., păcate, cari trebuesc ispășite, că Dumnezeu le vede toate și pe toate le ține minte»...

De se întîmpla să iasă în poartă doi oameni ce-șî aveaș casele peste drum, numai ce-î auziaș :

«Auzit-ai, firtate?...»

— «Haș ?...»

— «Auzi, să-și lase fata așa pe la ușa altuia, săraca fată...»

— «Da lelea Floarea ce să se fi făcut, mă!?»

— «Hei, știe Dumnezeu», răspundea cel de ici făcându-și cruce cu un aer prin care voia să spue, că știe el ceva și o să știe și lumea mai târziu, dar n'ar vrea să se audă de la el întiiu. Și avea dreptate; nu-î frumos să vorbești de păcatele oamenilor mai ales când și tu, știe Dumnezeu cum ai trăit și cum trăești.

Intr'o Duminecă la biserică într'un colț în fața candeliei ce ardea cu evlavie înaintea iconiței Maicii Domnului, două femei bătrîne tocmai când popa eșise cu darul, începură vorba despre lelea Floarea:

— «Iacă săraca..., tocmai pe ea s'o ajungă păcatele lu bărbatu-său...»

— «Ce păcate!...»

— «Cum nu scii?... Gheorghe,.. ăla d'a dat foc la șura lui frate-său, nu-ți aduci aminte?»..

Asta mirată la început, se cutremură puțin și cu un aer de spaimă, ce i-se răspîndi pe toată fața, adăugă:

— «Al Catrinii?»..

— «Așa! aprobă cealaltă, făcându-și o cruce și sărutînd cu sfințenie iconița din față»..

Apoi după vre-o cîte-va momente conversația continuă:

— «Te pomenești c'o fi murit»..

— «Apoi nu scii, că s'a înjunghiat cînd era să-l ducă la temniță?»

— «Nu el, soro, lasă-l la pustia, că mi-se face frică, nu vorbesc de el... de ea».

— «De ea?... Hei, cine știe?... Așa-î bate Dumnezeu pe cei car nu trăesc în vrerile lui.

— «Și pe voi pe toți»... adăuga popa, care tocmai sfîrșise cu șirul celor pe cari trebuia să-î pomenească

Așa se vorbea prin sat.

Adevărul e, că păcatele lui Gheorghe nu le trăgea nevastă-sa. Eî ce-î păsa pe-acolo pe unde era său poate nici nu mai era pe vămînt, cine știe, ci le îndura biata copilă, căreia măi că nu-î mai venea să-și ridice capul în fața lumii. Și la urma urmei, ce era ea vinovată? Nu era vinovată de loc, de sigur, dar așa e ursită viața noastră, ca de multe-orî să ni se arunce în spate nesocotințele altora.

Florica era fată de măritat și închipuiți-vă ce chin pe biata copilă, că tocmai acum întîmplarea asta cu mamă-sa a răscolit iar fapta urită a tatălui său. Era desnădăjduită și îi venea să-și blesteme zilele.

Intr'o Duminecă moș Negură tocmai se întorcea de la biserică,

cînd o găsi pe Florica în mijlocul casei înghenunchiată în fața icoanei. Pe fața ei fragedă, ca o foiță de trandafir, curseră mai înainte șiroaie de lacrimi, iar acum mai aluneca din cînd în cînd cite-un strop ce se lăsa încet... încet par'c'ar fi fost îngreuiat de atîta jale.

Florica plîngea cu acel plîns înăbușit, care doare adînc, care te sapă în suflet și simți cum te sapă.

Tabloul acesta l'a înduișat pe bătrîn. A chemat'o lingă el și a încercat s'o mîngăe și s'o facă să uite. I-a spus să nu se mai simtă străină, căci el o să-i fie ca un tată și-o să îngrijească s'o mărite și o s'o dăruiască cu casa, în care ședeau amîndoi de la plecarea Floarei.

Dar de geaba. Vorbele bătrînului o îndemnau și mai mult să plîngă. Simția pînă în fundul sufletului păcatele părinților, simția cum o cuprind cu un fel de vâl întunecat și vedea cum se pierde, biata, sub întunerecul aceluî vâl.

«Ce făceaî, înghenunchiată în fața icoanei?», întrebă moș Negură așa într'o doară, că mai că nu mai știa ce să zică.

— «Ce făceam?»... răspunse ea înăbușindu-și un sughiț.

«Întrebam pe Maica-prea-curată de ce sunt eû așa de nenorocită?»

Pe cînd se petreceau acestea în casa lui moș Negură, afară era soare și pe uliți se juca șagalnic un vîntuleț de primăvară. Lume multă eșită în fața casei, ședea de vorbă, ridea, glumea, știți ca Dumineca.

Prin mijlocul drumului dinspre crișmă venea grăbit văcarul satului și cînd era să se apropie de lume, de departe încă începu:

— «Știți una oameni buni?... A venit din țară Gheorghe Schiopu».

— «Taci mă!»... ziseră cu toți cam neîncrezători.

— «Zău așa!» întări văcarul, și-apoi continuă rîzînd:

— «E beat mort... și ride și cîntă și spune, mă... știți ce spune?... să vă faceți cruce nu alta».

— «Ce mă?...» întrebă ceșialalți și bărbați, mueri, copii, cu toți se adunară împrejurul văcarului, care începî cu un glas tainic:

«Spune de lelea Floarea, mă, cică ar fi la ocnă, la ocnă mă... nu știu ce-ar fi făcut... să-l auziți numai pe Gheorghe Schiopu cum spune...»

Toți se înspăimîntară la auzirea acestei vești și se făcu cite-va momente liniște, după care urmară diferite vorbe de mirare, de scîrbă și de milă.

Ziceau unii:

— «Eată unde duce Dumnezeu pe om. Gheorghe cînd a dat foc, diavolița l'a îndemnat... tot ea, căci el era om de treabă, săracu...»

«Săraca Florica» — înginau femeile — ce-o să facă cînd o auzi?»

Peste puțin vestea asta se lăți în tot satul.

Mai pe seară o vecină bătrînă intră la moș Negură anume ca să-î spue și lui și Florichiî ce se sună prin sat.

Florica ședea pe-o ladă cetind cărticica Maicei Preceste, iar moș Negură asculta pufăind din lulea.

Vestea asta a fost lovitura din urmă pentru biata copilă.

Cînd a auzit de ce făcuse mă-sa, simți că i-se întunecă înaintea ochilor, că pămîntul începe să se învirtească cu ea și că par'că cineva i-a dat o lovitură puternică în creștetul capului. Căzu lungită la pămînt fără să scoată o vorbă, în vreme ce moș Negură înmărmurit în colț, lingă vatră, își făcea cruce borborosind o rugăciune.

* * *

După cîte-va săptămîni moș Negură muri, jeluit de tot satul, așa cum vă povestii la începutul acestei istorisiri.

În fie-care dimineață Florica, cu capul plecat, cu ochii în jos, cu obrajiî palizi pornea spre îngropătoare să tîmieze mormîntul lui moș Negură. Ea nu vorbea cu nimeni și ochii ei nu-î mai ridica dela pămînt, ca și cînd cine-va drag ar trăi acolo. Cum mergea, părea mai mult o moartă, care se mișcă, decît o ființă vie. Din calea ei se da lumea la o parte cu spaimă și toți se fereau de ea, ca de ucigăl-toaca.

Le intrase la oameni în cap că-î nebună... Biata copilă...

Z. BÎRSAN.

SPRE PRIMĂVARA

Vor înflori curînd
Pe coastă merii,
Și va suna curînd
Ceasu 'nvierii.

Schimba-va bruma grea
În strop de rouă,
Ca să răsfrîngă 'n ea
O lume nouă:

Un cer așa senin
 Cum nu măi fuse —
 Uita-vei ori-ce chin
 Din zile-apuse...

— Un flutur dă ocol
 Cătînd o floare,
 Dar bate-așa domol
 Din aripi... moare...

De ce te prind fiori?
 Ce gînd te paște?
 — Vezi tu, e trist să mori
 Cînd tot renaște...

ST. O. IOSIF.

DIN COPILARIA LUI EMINESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 FRAGMENT

Poetul, care a izbutit să înalțe poezia românească la cele mai înalte sfere ale gîndirei filosofice și la o formă artistică adeseori de-săvîrșită, — a văzut lumina zilei într'un colț de lume neștiut de nimeni pîn'atunci. Fie că s'a născut în Ipotești, precum afirmă cei mai mulți din biografii lui ocazionale, fie că — pe temeiul probelor recente ale d-lui Ghica — Dumbrăveniî aŭ cîntea de-a fi pomenit în fașe pe copilul chemat să ajungă stăpinul de măi firziŭ al unei clădirî de artă nepieritoare — în ori-ce cas, un sat uitat de Dumnezeu și prea puțin cunoscut de oameni este locul nașterii lui Eminescu.

Un sat ca măi toate satele romînești : sărac și tăcut, cu oameni simpli și liniștiți, adăpostînd în căsuțele lui bătute de vremuri și pe ulițele lui măi tot-deauna pustii o viață patriarhală plină de farmec, alătura cu o altă viață — plină de nevoi și de durere. O viață plină de farmec, ce se înfățișează ochilor noștri Duminecile și sărbătorile : în sfaturile cele înțelepte ale bătrînilor satului, în obiceiurile cele bune apucate din moși-strămoși, în portul curat și pitoresc, în jocurile sprintene, în doinele duioase, în chiotele vesele, în fețele

rumene de sănătate ale flăcăilor voinici și ale fetelor subțirele ca niște domnițe din neam vechi de crai. O altă viață, plină de durere, pe care o vedem chinuind în toată ziua trupurile și sufletele nefericiților țărani, o viață care-și oglindește fața încrunțată în ochii storși de grijă și de plins ai omului osîndit la veșnică trudă de rob.

Un sat ca mai toate satele românești : așezat în mijlocul unei firii senine și prietenoase, la marginea vr'unei păduri umbroase și a unui riuleț răcoritor, în largul unor fâșii de pământ scump, hrănit din oasele strămoșilor amestecate cu ale vrăjmașilor, în plinul unei naturi nu totdeauna bogate, dar totdeauna sănătoase.

Acesta-î mediul social și natural, în care s'a născut și a copilărit Eminescu. Fără îndoială, un mediu foarte prielnic plămădirea unui trup viguros și-a unei minți sănătoase și mai ales răsăririi unui suflet românesc în toate cutele lui. Ni se pare nu numai prielnic un asemenea mediu sătenesc, ci de-a dreptul fericit pentru creatorul de mai târziu al «Doinei», cînd ne gîndim la orașele noastre năpădite de puhoiul elementelor de «proveniență incertă» (vorba e a lui Eminescu) și devastate de invazia unei pseudo-culturi moderne altoită pe rămășițele putrede ale unei vieți orientale în accepția cea mai prozaică a cuvîntului. Acolo, în satul uitat de Dumnezeu și de lume, aș putea fi sădite în sufletul lui Eminescu sentimentele puternice, care aș alcătuit pentru tot-d'auna viața lui sufletească atît de neaoș românească și atît de curată, strălucitoare deopotrivă în opera sa literară și 'n activitatea sa publică pe tărîmul învățămîntului său pe tărîmul politic. Intr'un oraș de ale noastre — fi-re-ar fi fost el chiar Bucureștii! — ne'ndoim că aceleași sentimente generoase ar fi putut încolți atît de adînc în sufletul lui, lipsit în cazul acesta de toate binecuvîntările traiului la țară : natură frumoasă, atmosferă limpede, viața patriarhală, muncă pentru trai cinstită, zile de veselie gustate cu mult cumpăt din Paști în Crăciun, și mai pe sus de toate liniștea senină, și 'n mijlocul firei și 'n preajma oamenilor.

Mai trebuie amintit apoi faptul, că poetul se trăgea din părinți fruntași, oameni cu stare bună și cu mare trecere în sat. Tatăl său, căminarul Gheorghe Eminovici, un bărbat energic, foarte harnic și inteligent, care reușise prin muncă și prin chiverniseală să devină din administrator de moșie proprietar, trăise tot la țară, între Romîni, și dragostea lui de moșie și de neam a trecut moștenire fiului său Mihail. Avînd la casa boerească a tatălui său toate înlesnirile vieții și-o educație îngrijită de-aproape de observația severă a tatălui și de iubirea duioasă a mamei care pare a fi fost un suflet blind și sentimental, diametral opus firei aspre a Căminarului Gheorghe, — poetul

s'a bucurat de-o copilărie neturburată de griji și de suferinți, până cind să fie dus în mediul romînesc-nemțesc al Cernăuților, unde-l aștepta școala naționalistă extremă a lui Pumnul și dascălii de neam străin ai liceului nemțesc.

Din nenorocire, știri despre viața la țară a copilului Mihail nu se găsesc la îndemîna biografului. Asta pare a fi fost ursita celei mai geniale figuri între mîndriile literaturii noastre: să răsară din întunericul nepătruns al unui colțișor de sat, să se desvolte în umbra unei vieți aventuriere și abia către sfîrșitul muncii sale și după catastrofa nefastă a nebuniei să fie ridicat, din pragul morții, în slava nemuririi...

Am căutat să aflu, pe unde credeam că nu scrutez în zadar, cel puțin un rest de amintiri sincere din copilăria poetului. Deocamdată, comunic aici cite-va detalii caracteristice din vremea sosirii micului Mihail la Cernăuți. Informatorii mei sunt frații V. și I. Bumbac din Bucovina, cărora le păstrez o recunoștință deosibită pentru amabilitatea cu care mi-au oferit concursul lor în cercetările mele. Dinșii fuseseră meditaorii lui Eminescu în casa lui Aron Pumnul, unde își așezase căminarul Eminovicî ccppi săi, pentru a li se face o bună educație și o temeinică instrucție națională. Unul din frații Bumbac îmi scrie, că Mihail venise la Cernăuți prin anii 1858—1859, fiind «un copil de vre-o 8—9 ani, naiv de tot, pururea zîmbitor și *recitînd de-a rostul balade populare*; avea memorie minunată și era plăcut tuturor». Celălalt frate își aduce aminte deasemenea, că «micul Mihaî îmi declama adesea destul de bine o poezie dintr'ale lui V. Alexandri și anume o elegie...»

Iată amănunte prețioase, cari aruncă o lumină binișor de intensivă asupra unor elemente din copilăria lui Eminescu, cari se vor păstra și vor evolua în cursul întreg al vieții lui: dragostea poeziei populare și a literaturii noastre artistice. Cu o asemenea pregătire de-acasă, ne putem explica foarte ușor entuziasmul fanatic care l'a legat pe micul Mihaî de marele apostol Pumnul, precum și cunoașterea uimitoare a literaturii romîne și peste tot cunoștințele lui cu care școlarul aventurier de mai tîrziu uimea pe băeții din clasele superioare ale liceului de la Blaj¹⁾

¹⁾ D. Petra Petrescu spune despre el în articolul său «din junețea lui Eminescu» (Anuarul III al Societății pentru crearea unui fond de teatru romîn, Brașov, 1900 pag. 11) «În literatura romînească era pretutindenea acasă; *poezii îi era în degete și-i caracteriza pe fie-care*» D. Dr. Daianu comunică mărturia unui contemporan al lui Eminescu la Blaj, că acesta «de multe ori și cu multă avîtate *recita poezii întregi de Alexandri*» (Tribuna, an. XIX, 1902, No. 78). Despre uimirea pe care cunoștințele lui Eminescu o provocaîu între școlarii de la Blaj, vezi foiletonul D-lui Daianu din «Tribuna», XIX, No. 82.

Alte elemente, sădite în sufletul poetului din anii fragedei sale copilării, sunt iubirea naturei și dragostea față cu țăranul român, cea d'întîiî unul din caracterele fundamentale ale operei sale literare, a doua unul din principiile lui Eminescu în activitatea sa ca revisor școlar și ca publicist politic.

Pentru amîndouă elementele, dar mai ales pentru iubirea naturei din frageda lui vîrstă, găsim probe interesante în poeziile sale.

«*O rămîi*» (Ediția Șaraga XXVIII), cuprinde într'o haină poetică de mare frumusețe și în culori romantice strălucitoare, o evocare duioasă din zilele copilăriei lui fericite, cînd pădurea—îndrăgită de el—îl cheamă să rămîie la sinul ei:

«O rămîi, rămîi la mine!
«Te iubesc atît de mult!
«Ale tale doruri toate
«Numai eî știu că le-ascult».

Poetul își aduce aminte cum «șuera l'a ei chemare» și «eșia în cîmp rîzînd», pentru-ca la urmă să exclame pe un ton dureros de melancolie pesimistă :

«Astă-zi chiar de m'aș întoarce
«A 'nțelege n'o mai pot...
«Unde ești copilărie
«Cu pădurea ta cu tot?»

Cînd publica versurile acestea, poetul avea 28 de ani, trecuse prin multe mizerii ale vieții și încercase multe suferinți ; totuși nu-și uitase încă de zilele senine ale copilăriei, cu visările romantice în mijlocul pădurei.

Altă-dată, cînd își amintește de «anii, cînd visa în academii», poetul se pierde cu mintea iarăși departe, la satul lui și la cîmpiile verzi din juru-i :

«Vedeam valuri verzi de grîne, undoierea unei iniști»

(Șaraga, Seris II, p. 139).

Un tablou admirabil din viața romînească de la țară, căruia nu i se va găsi ușor perechea, ne farmecă în «*Călin*» (Șaraga, pag. 83 și 84) :

«Atunci intră în colibă, și pe capăt'unei laiți
«Lumina cu mucul negru într'un hîrb un roș opaiț;
«Se cocea pe vatra sură două turte în cenușă;
«Un papuc ie sub o grindă, eară altul după ușă ;

«Hiriită, noduroasă stă în corb rișnița veche;
 «In cotlon torcea motanul pieptănindu-și o ureche;
 «Sub icoana afumată unui sfint cu comănac
 «Arde'n candel'o lumină cit un simbure de mac;
 «Pe-a icoanei policioară busuioc și mint'uscată
 «Umplu casa 'ntunecoasă de-o mirează pipărată;
 «Pe cuptorul uns cu humă și pe roșcovii păreți
 «Zugrăvit-a c'un cărbune copilașul cel isteț
 «Purceluși cu coada sfredel și cu bețe 'n loc de labă,
 «Cum mai bine i se șade unui purceluș de treabă;
 «O beșică 'n loc de sticlă ie întinsă 'n ferăstruie
 «Printre care trece-o dungă mohorită și gălbue.»

Asemenea imaginii adevărate din viața noastră de la țară, prinse minunat în mrcaja de aur a formei artistice, nu puteau fi lesne zugrăvite, dacă Eminescu nu și-ar fi primit întâia educație în mijlocul acestei vieți și dacă el încă din frageda vîrstă n'ar fi învățat să observe firea și oamenii prin intuiția nemijlocită a naturii și-a porului de la sa t.

ION SCURTU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CÎNTECUL SĂMINȚELOR (MOTIVE POPULARE)

Maî flăcăi cu toții, haide lăsați somnul !
 Că azi pe cîmp plugul și'l purcede Domnul ;
 Ș'a venit Sîn-Petru și dînsul să vadă,
 Un inger îndeamnă boii de zăpadă,
 Și pe unde trage brasda lui Prea-Sîntul
 Panglică de aur scapătă pămîntul,
 Jar pe luciul brazdei sînd după cormană
 Precista aruncă vieței sfînta mană,
 Ș'aruncînd se roagă dulce la Prea-Sîntul :
 «Bine-cuvintează Doamne tot pămîntul,
 Fă să fie albă lumea cum e raiul.
 Cit omul să crească lugerul și paiul ;
 Maî nenumărate ca firele ierbii
 Fă mîndrele spice, iar la vară 'n jerbii
 Adună-le Doamne, grămădește snoșii,
 Clăile să urce maî sus de cit ploșii
 Să și aibă tot omul codrul lui de pine,
 Să și aduc 'aminte de lîne, stăpîne !»

D. ANGHEL.

DIN VERLAINE *)

In codru

Sint unii slabî de înger saŭ ne'ncercați de viața
 Pe care codru-i chiamă la dînsul ca vrăjiți,
 Miresme dulci i-alintă ; — aceia's fericiti :
 Dar mistice fioruri pe alții îi înghiață.

Sunt fericiți aceia ! Dar eŭ ce 'n suflet port
 O neagră remușcare ce-alungă ai mei pași,
 Eŭ tremur în pădure ca și un ucigaș
 Care s'ar teme 'n cale să nu 'ntilnesc un mort.

Cînd trec sub aste ramuri ce joacă și s'afundă
 În bolți sub care vecinic domnește-o neagră pace
 Și-o noapte și mai neagră, — eŭ nu știu cum se face
 Că mă cuprinde-o spaimă nebună și profundă.

Dar mai cu seamă vara : roșăța din apus
 S'amestecă prin neguri și-albastrul se preschimbă
 Atunci în foc și sînge — și-a clopotului limbă
 Răsună ca un plinset tot mai aproape-adus.

Cînd se ridică vîntul și crește greu incoace
 Ca un duh rău ce trece și vine apoi,
 Neliniștește-o clipă stejarii mari, — apoi
 Plutind, ca o miasmă, în aer se desface.

E noapte-acum și-i ceasul cînd îți dedeaŭ fior
 Poveștile bunicii. Isoarele 'ntre ele
 Se sfătuesc prin tufe, ca făcători de rele
 Ce staŭ și pun la cale în umbră vre-un omor...

*) Din volumul de traduceri sub presă.

Nu este-așa ?..

Nu este-așa că 'n ciuda acelor proști și rei
Ce vor privi cu pizmă a noastră bucurie,
Vom fi arare mândri și buni în veci cu ei?

Nu este-așa că 'n tihnă și plină de voioșie
Vom merge calea dreaptă ce steaua ne-o arată,
Nepăsători de cine ne vede ori ne știe?

Răsnite ca 'ntr'o neagră pădure fermecată,
A noastre două inimi cînta-vor 'n iubire,
Cum cîntă noaptea două privighetori deodată.

Iar lumea, de-o fi bună cu noi, ori cu 'n dirjire
Puțin o să ne pese. De-ar fi să ne sfișie,
Nici dragoste, nici ură, nimic n'o să ne mire.

Legăți de cea mai scumpă și trainică frăție
Ca într'o za vrăjită, noi vom pași 'n lumină,
Iar teamă de nimica atunci n'o să ne fie,

Ci fără nici o grijă de valul ce-o să vină
Eū mina mea voiū pune-o duios în mina ta,
Și-om merge-așa înainte, cu inima senină

A celor ce s'adoară de-oparte, nu-ī așa?

Trad. de D. ANGHEL și St. O. IOSIF.

CE DOR MAI AM ACUM...

Un dor de lac albastru înconjurat de sălcii
 Cînd unda clipotește la marginile bărcii,
 Cînd tristă merge luna de pare că se teme, —
 Ca din senin mă prinde așa, din vreme 'n vreme...
 Să staū culcată 'n iarbă, s'ascult cum trece vîntul,
 Și din adîncuri grele cum geme surd pămîntul,
 Să văd cum stă în ceruri înfiptă rece steaua,
 S'aud cum plînge plopul, cum țipă cucuveaua —
 Un vaet lung de jale, cu sbucium, cu suspine —
 Atît mai poate-acuma găsi ecou în mine...

NATALIA NEGRU.

Informațiuni literare și artistice

Un bust lui Costache Negruzzi. — Un comitet compus din mai mulți scriitori a început să strîngă fondul necesar pentru ridicarea unui bust marelui nostru prozator Costachi Negruzzi.

Bustul, modelat de sculptorul Bălăcescu, se va așeza în grădina Episcopiei.

* * *

O conferință interesantă. — Aflăm că d. Al. Macedonsky ar fi comunicat într'un cerc de prieteni intenția D-sale de a ține o conferință la... Budapesta.

RĂSPUNSURI

P. D. B. Brăila. — Ne pare rău, dar nu găsim că ar fi «demne de a fi publicabile».

Nila, Iași. — Note sincere, cite-va imagini juste — feriți-vă de banalitatea veciniceilor rime.

T. T. Loco. — Continuați a corespunda cu cerul — dar păstrați pentru dv. ceea-ce vă comunică. Noi nu sîntem curioși s'o știm.

C. A. F. Iași. — Ne-ați trimis una dintre primele încercări ale dv. Mai trimiteți și altele, — sînt semne frumoase. E multă duioșie în ceea-ce spuneți.

Celor-lalți: în numărul viitor.

In editura Institutului de Arte Grafice „MINERVA“
a ă apărut:

Biblioteca Populară „Minerva“

15 Bană Numărul

- No. 1, 2 și 3. — Istoria populară a Românilor.
» 4. — Cântarea României.
» 5. — Ist. popul. a Liter. Române.
» 6. — Rev. lui Tudor Vladimirescu.
» 7. — Pierderea Basarabiei.
» 8. — Unirea Princip. și Domnia lui
Cuza.
» 9. — Mihail Kogălniceanu.
» 10. — Vasile Alexandri.
» 11. — Ștefan-cel-Mare.
» 12.—13. — Mihaiu Viteazul.
» 14. — Revoluția lui Horia.
» 15. — Răpirea Bucovinei.
» 16. — Cum să ne creștem copiii.
» 17. — Păstrarea sănătății.
» 18. — Ce să cetim.
» 19. — 10 Maiu.
» 20, 21 și 22. — Războiul Românilor pentru
neatârnaire.

In Editura Institutului de Arte Grafice „MINERVA“
a  apărut:

Biblioteca scriitorilor Rom ni

Con in nd:

- V. Alexandri: . . . Vol. I. Poesii.
Pre ul Lei 1.50
- N. Bălcescu: . . . Istoria Românilor
sub Mihai -Viteazul
Pre ul Lei 1.50
- P. Ispirescu: . . . Legende sau Basmele
Românilor
Pre ul Lei 1.50
- N. Filimon: . . . Ciocoi vechi  i noi
Pre ul Lei 1.50
- Gr. Alexandrescu: . . . Poezii  i Proză
Pre ul Lei 1.25
- M. Eminescu: . . . Poesii Postume
Pre ul Lei 1.—
- M. Eminescu: . . . Literatură Populară
Pre ul Lei 1.50
- I. Creangă: . . . (Toate scrierile)
Pre ul Lei 1.50

OPERE COMPLETE